

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt XVI. Patientia Pondo singularis, disputatio cum hæret. Damnatio
iniusta pro tribunali Exedræ stellatæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

loci terribilis horrore formidandis; sed præstantium ingenti cruciatu, & habitatione consecratis quos hæretica barbaries in barathrum illud lacunosum mittebat fœtore paulatim & putredine absumentos; erant illa vetustissimi Palatij quæ carcerem faciunt rudera pridem ac penitus deferta nisi Elizabethæ Ministri pro sua clementia, ex obliuione illa refodissent, velut aptissima ad concinnandas aura pestilenti, & aquis iacentibus sanctorum Catholicorum neces, quos absque suo grandi dedecore, & iniustitia clara nota, necare ferro, aut laqueo non possent.

Patientia Pondo singularis, disputatio cum haret.

Damnatio iniusta pro tribunali Exedra stellata.

C A P V T XVI.

AR C E R I S toties mutati varia, sed semper misera grauitate, Thomam Pondo vexabant indigniūs carcerarij curatores, quibus ad assuetam barbariem accedebat Puritanorum rabies, & Protestantum. Audebant scelesti confidenter, & laudi vertebant quicquid in viri nobilis contemptum, & Catholici nominatissimi tormentum agrestis impietas suggereret. Londino illum in castrum deportarunt Storfordiense inier Essexij, & Hertfordij confinia medium, & subterranea arctatum custodia, omni mortalium allocutione, & aditu priuarunt, ne illos ut erat solitus ad sanitatem Catholici dogmatis reuocareret. Illic dum Faber aptandos cruribus producit compedes, demisit vir sanctus in eos multum, & pios illos osculo libauit: quod haud scio quo modo interpretatus Faber, elatam subscudem ferream in caput ipsius demisit, nec adeo leuiter quin sanguis ex vulnere repente flueret, eius aspectu nihil mutatus Pondo; ah! tam bona ex causa, inquit, hic mihi decurreret ex intimis præcordiorum venis crux: quibus, & tam sedato ad tantam iniuriam animo prolati Faber obstupuit, & interrogavit unde illi tam certa Religionis veræ fiducia, quando tunc passim per Angliam Papista, ab reprobo, nihil diuersum sonaret. Eas illi Pondo edidit rationes, ut iis, & eius patientiae insigni documento Catholicus fieret, eamque postea ob causam reus, sancte in vinculis moreretur.

Ob hoc Reginæ administris siebat intolerabile, non modo quod Pondo animum cruciatibus & dolore, non dicam domare, sed nec possent mollire; verum etiam quod tormentis euaderet semper mente vegetior & fortitudinis suæ spectaculo, Protestantes quoque vehementer salubriterque commoueret.

Nec verò felicius cum eo pugnabant Theologi , seu Protestantes , siue Putitani ; tantum dabant utriusque negotij , ut semel tentatum , deinceps non aggrederentur , tametsi scientiis superioribus non esset excutus , nam bonitate ingenij , scripturæ & SS. Patrum lectione assidua , & controversiis versandis , illarum studia supplebat ; consuetudine præterea captorum secum Sacerdotum , maximè P. Guillelmi Vvestoni , cuius sua quadam epistola , pupillus , inquit , olim fui , in castro Vvisbicensi , post in Londinensi quantum potui consolator . Experturi cum Pondo Trippus , & Crouleyus de Religione , plaustra imprimis effudere contumeliarum quæ excelsitate animi Pondo cum surdo similis exhausisset scripturæ loco tenaciter adhæsit quem alter illorum denique citarat cum explicazione illius perperam concepta , quia priuata , & arbitraria . De quo priusquam ageretur , fundamentum mitti postulauit Pondo quod nisi constiterit inter disputantes , tota in nihilum concertatio vanescit . Quæsiuit itaque , an esset scriptum ex priuato cuiusque , an verò ex communi SS. Patrum , & Ecclesiæ sensu exponenda ; qua controversia nihil iniquius ab aduersariis auditur . Nam si non valent diuinæ paginas suo ipsorum sensu loquentes inducere , ætum est de illorum causa ; sin autem id cuipiam liceat , eur non & cuilibet ? Sic sibi quisque fidei regula fuerit , quam vero vna , & certa , vel illud doceat toties versatum ventila- tūmque (est) sua quintuplici explicatione , quinque hæreses formans in consecratione diuini Mysterij quare Lutherus post consertas manus cum hæresum Ducibus triginta , quos hæc pepererat amens licentia , Dei sensus ex suo iudicio arbitrioque metiendi , quamque ipse stultè occuparat , sed serò doluit inuadi usurparique ab aliis , ex quo in aliud extreum proruit , vt capi Maronis bucolica negaret posse ab eo qui pastoritiam per annos quinque non fecisset ; nec epistolas Tullij , nisi annos viginti rexisset Remp. nec sacras paginas , nisi qui omnibus Ecclesiis præfuerit , suffragatoribus , & Assessoribus Elia , Elizeo , Baptista , & Apostolis Redemptoris , clauditque absurdè ineptus ex Statio . *Hanc tu ne diuinam Aeneida tenta , sed vestigia pronus adora.*

Aduersarios igitur cum eò redigisset Pondo , vt in lucro discessum posserent , cartam iis tradidit argumentis sex inscriptam quæ propugnauerat , rogans ea subiecto responso dignarentur , sibique pariter licet referre , si quid noui animo succurrisset . At ij plus sibi ab stylo dedecoris , quam lingua sua metuentes Ioannem Elmerum Londinensem Episcopum adeunt , tumultuantur Pondo insolescere in dies saperbiis , tantumque abesse , vt suis monitis potuissent illum Caluino addicere vt scripto potius pestilenti tueretur se se aduersus veras ipsorum doctrinas , simulque illi acceptum ab eo folium exhibent . Elmerus , & natura ferus , & falsa pietate aduersus Catholicos furiosus , extemplo mandat Londino procul abductum sepeliri , hoc est paucorum palmarum arcto cauo , & nocte tristissima condi , nullius unquam lucis spiraculo interpunkta , nullius aditu , & alloquio recreanda , nullo somni fallenda leuamento nisi quem

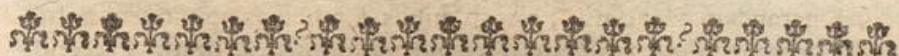
quem nuda in luto præberet humus ; quemque manicæ, compedes, & cætenæ arcerent , & interpellarent præter cumulum à carceratio , his miseriis additum. Trippus interea & Crosleyus falsa victoria tumidi Responsum edunt ad argumenta sex Thomæ Pondo , si tamen inscribi responso potuit , quæ disputationis omisso cardine, tota erat in Pondo Papista immanni calumnia deturpando , quasi verbo & scripto defenaderet , plus hominum sensui atque iudiciis, quām Dei verbo deferri oportere. Sic ab iis impiè deprauatum , quod verè , sancteque dixerat sacras paginas non ex priuato cuiusque sensu , quo se iactant instinctos cœlitus Puritani) sed ex consensione Patrum debere intelligi.

Quām mendaces probarat veritatis hæreticæ Magistros , tam iniquos sibi expertus est iuris Administratos : Nortonus Optoni assessor , Præsidis Castelli Londinensis , & catnificinæ quæ in Catholicos illic sœuiebat, persuadere illi aggressus est, saluo sectæ pudore quām lingua & moribus pergebat Pondo deprimere , nihil aut in speciem mitius aut in vindictam acerbius , quām si iuridicè pronuntiaretur minuti capit is , & Bedlamo stultorum , & maniacorum domo clauderetur. Consilium nequissimi hominis haud scio an secutus fuerit euentus , sed scio maligni consiliarij vxorem paulo post cerebro deiectam , in Bedlamo stationem fortitam , quam Thomæ Pondo destinauerat maritus. Verum ex reliquo tot calamitatum , tam conferto aceruo , vnum mihi legisse sat fuerit , quo circa ultimum carceris sui annum Pondo afflicctus est. Lancastrensis Prouincia Judices , Religionis causa Catholicos duos insontes damnauerant ; alter de more semiuius quadratim secessus ; alter suspendio necatus , uterque tam nullis probationibus ullius sceleris , & tam manifesta innocentiae suæ fama , vt iam videretur Catholicorum vita haud pluris fieri quām animarium , quæ arbitrio dominorum permittuntur , vbi libuerit iugulandæ , Regnum inierat Iacobus Scotus post Elizabetham quarto ævi anno fato functam Martij vicesimo quarto. Nec vero simile putabatur fututum ut sœuas , & pro libidine Iudicium inflictas Catholicis approbaret pœnas , quin imo exempla in eos Judices editurum quibus alij saperent , & Catholicorum vexatio quām Ministrorum odia intendebant , remitteret. Hac prudenti & iusta cogitatione inductus Pondo , accusationem in eos scribit , qui damnationi evidenter iniquæ Lancastrensum duorum interfuerant , eamque Regi exhibendam mittit. Venerit neene in illius manus incertum est; sed iubetur Pondo iuridicè , Stellatæ Cameræ se consilio sistere , quæ Vvestminsteri sub Londino ad Austrum iacet , ab Exedra ornatu Stellata dicitur , & causis enormibus cognoscendis , & dijudicandis occupatur. Ob hoc eò reus citatur Pondo damnandus calumniæ in Lancastrenses Judices conflatæ. Sic inter se amicè aduersus Catholicos tribunalia coniurabant , & iniustitiae in illos mutuam capiebant dabantque veniam. Horas octo iudicium tenuit ; solidam insumpsi fisci Procurator actionem , quā inaeuctus est in calumniam & in Pondo , refracuit Iudicibus extra rem , Bullam Pij quinti in Elizabetham , & alia , quæ odia

Iudicium aduersus Catholicos proritarent. Ex aduerso Procuratori Pondo, de auctore reus vngebatur edere vnde nosset Lancastrensis iudicij gesta, tam longè Southamptonio distantis, non potuisse id rescire nisi ex coniuratis, & consciis quos sibi haberet vbiique addictos; profetret certa illorum nomina, ni mallet tormentis exprimi. Cœterum duos Catholicos & reos fuisse, & iure Lancastri damnatos, dixit tantum, & dictum pro Pythagorico certoque habitum. Sedebat Iudices Cancellarius, Ærarij Praefectus, & supremus Iudex, quibus Excellentia dignitatis Magni tribuit cognomentum. Ad hæc Comites, Barones, multique alij, quorum quisque in Pondo quod libuit dixit; quod Pondo retulit contemptum auditum, & acceptum. Cancellarius tandem tradita sibi à Iudice damnationis sententia multauit Pondo aureorum millibus quatuor, & præcisione auricularum in pœnam Calumniæ; nec enim sinebat inuidia Catholici nominis, in seruili pœna infligenda nobilitatis haberi rationem; at ne forte inquit homo septuagenario senior impat dolori sit, mutetur hoc illi supplicium confixione auriculae ad palum Vvestminstri per horas aliquot: inde in Provincia Lancastrensi (quod erat multorum dierum itinere traducendus, altera illi ad publicum itipitem figuratur auricula, (quæ dedecoris nota, numellæ apud nos respondet) utrobique verò infamis capiti iubebatur imponi mitra, eius scelere inscripta, quod alioqui nunquam esset fassurus. Post hæc reducitur in carcerem hac lege ut si mali præsentis recipisceret metu, condonaretur illi confixio aurium. Sin vero, tamdiu carcere premeretur dum suos socios nominaret Catholici dogmatis defensores. Mihi quidem nihil constat de huius sententiæ executione; sed constat ex Pondo nullis terroribus verbū excuti potuisse quod vlli Catholicō periculum crearet. Constat item illius propinquos, & amicos adhucisse legatum Hispaniæ ad eius liberationem; legatum Reginæ suæ precibus id tentasse, fastidiosa utrumque repulsa iustum, Reginam sensisse minimè attingenda, quæ spectarent ad Religionem, & Papistæ vili sua possent fauere intercessione. Ac nisi Galliæ & Reip. Venetæ legati, qui felicitates fuere in mulcendo Regis aduersus Catholicos animo, probrofæ sententiæ præuerterint executionem haud temerè arbitrer, eam saltem ex parte in opus exisse; nam de condonato perpetuo carcere certum est.

Qui Thomæ Pondo aderat vir prudens, & totam iudicij seriem eadem stellata in exedra spectarat, narratione pleniori eam complexus est, ex qua quod hic ponerem decerpsti; sed amicorum ad quos eam mittebat credulitati cauens, sapienter monet, ne fidem annalibus Stouuo, Elinsheadio, Gooduino, Camdeno facilè commodent nimirum hæreticis, qui reos propterea Catholicos scribunt quod fuerint publicè damnati; sed neque iuridicis tabellionum actis, & archiuio Londinensi aut cuius alteri. Quicquid enim Iudicibus libuit, obstante nemine iis statim interrum, ex quo iure rei iudicarentur Catholici, eorum aduersarij innocentes. Nam si ait idem scriptor & testis oculatus, Rege coram, regium tribunal, po testate

testate officij, & iustitiae nomine peruersè abutitur ad iniurendum veritati calumniæ & mendacij crimen, allinendum mendacio veritatis fucum; absoluendos reos, & insontes damnandos; quid tribunalia cœterā, quantò a regni visceribus, & Regis auribus semota, tantò licentiūs ad iniuriam prona, & appellationi minus obnoxia] hæc ille, quorum pro testimonio commodiūs alibi, falsas calumnias proferam accusatoribus improbis perfidia Iudicium dictatas (quod ipsi postmodum surdo conscientiæ flagello adacti, publicè damnarunt) & fraudem nec inter ethnicos auditam, quā insonte Catholico obiecta falso crimina negante; notabat scelus tabellio fassum esse, & confessione propria conuictum exhibebat.

Voluntaria pœna quibus Pondo vinculorum augerat molestias, post annos triginta carcere liberatur. Qualis eius deinceps viuendi ratio. Mors Angli iuuenis horrenda, vocanti Deo in Societatem, surdas aures toto quinquennio præbentis.

CAPVT XVII.

REDEAMVS ad Pondo eiisque ultimum vitæ actum, in qua sifuit admirationi, generositas constans inflexi pro Christo animi, augent profecto admirationem crucis spontaneæ, quibus suum iumentum (sic corpus vocare solitus) onerabat; vt necessariò fuerit à Generali atnicè arguendus, monendusque vt modum asperitati nimiaæ poneret. Sed erat illi mortis quotidie imminentis excusatio in promptu, siue in futurum incurius, id curabat vnum, vt coronam in præsens meritis augeret & erat profecto quo mortem in dies expectaret, cum nullum dilabi occasionis articulum sineret, quin palam & publicè, priuatim & ubique, & ipsis quoque pro tribunalibus, negaret Reginam aut Ecclesiæ caput & Gubernatricem esse, aut plus aliquid in ea habere sacri iuris quam alias feminas. Quod erat illic nefas capitale, vñaque extiterat multis Catholicorum, mortis causa. Mortis eiusdem Pondo suspensus expectatione, decem sibi præfixit, quas assidue versaret optandæ mortis rationes, tanquam boni longis desideriis vocati. Ad illam interea comparabat sese flagellationibus cruentis, somni breuitate incommodissima, & molestissima; continuata inedia usque ad decrepitum ætatis. Ignoscat, ait rationem sui, ei qui nostris in Anglia præcerat exponens; ignoscat R. V. si confidentius illi aperiam quod solitudinis meæ tot annis